

prima instanță: Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni (jud: M. Juganari)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: M. Guzun, V. Buhnaci, L. Pruteanu)

D E C I Z I E

17 iunie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Nicolae Craiu
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Margareta Holban,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Margareta Holban
împotriva lui Oleg Holban cu privire la majorarea cuantumului pensiei de întreținere
a copilului minor, și
la cererea de chemare în judecată depusă de Oleg Holban împotriva Margaretei
Holban cu privire la micșorarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor,
împotriva deciziei din 08 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 28 septembrie 2017, Margareta Holban a depus cerere de chemare în
judecată împotriva lui Oleg Holban cu privire la majorarea cuantumului pensiei de
întreținere a copilului minor.

În motivarea acțiunii a indicat că a fost căsătorită cu Oleg Holban, or, căsătoria
a fost desfăcută la 19 august 2016. În căsătorie, la XXXXX s-a născut copilul comun
XXXXX. La desfacerea căsătoriei, instanța de judecată a determinat domiciliul
copilului minor cu mama. Totodată, s-a dispus încasarea din contul lui Oleg Holban
a pensiei de întreținere pentru copilul minor în mărime de ¼ din salariu și/ sau din
alte venituri, începând cu 31 mai 2016 și până la atingerea majoratului copilului.

Reclamanta a susținut că la 18 octombrie 2016 a fost citată la sediul
executorului judecătoresc Anatolie Ciorba, unde, în lipsa avocatului ei, executorul
judecătoresc și Oleg Holban au început să o convingă insistent să semneze un act
prin care ultimul va achita lunar în contul pensiei de întreținere pentru copilul lor
minor suma de 15 000 de lei, în loc de ¼ din salariu și/ sau din alte venituri ale sale,
menționând precum că mai mult să nu aștepte, că și așa prea mult îi oferă.

A afirmat că atât executorul judecătoresc, cât și pârâtul vorbeau pe un ton
autoritar, iar ea a fost într-o stare fizică și psihică foarte precară, urmând la acel
moment tratamente medicale de reabilitare după desfacerea subită a căsătoriei,
destrămarea absolut neașteptată a familiei lor și manifestarea unui comportament
inadecvat de către fostul soț.

Astfel, reclamanta a menționat că sub presiunea celor doi a semnat procesul-
verbal de conciliere a părților din 18 octombrie 2016, conform căruia Oleg Holban
va achita pensia de întreținere în mărime de 15 000 de lei lunar, începând cu 31 mai

2016 și până la atingerea majoratului copilului pe contul bancar deschis la BC „EuroCreditBank” SA.

A relatat că în august 2017, în timpul unor discuții cu niște cunoștințe a aflat întâmplător despre faptul că Oleg Holban, care este angajat în cadrul BC „EuroCreditBank” SA, în funcția de președinte al Comitetului de conducere al Băncii, dispune de un salariu lunar impunător, ce depășește suma de 100 000 de lei. Totodată, acesta dispunând și de alte venituri, și anume încasa la anumite termene stabilite dividende/ beneficii financiare din activitatea băncii pe care o conduce.

La 15 septembrie 2017, reclamanta a solicitat Băncii prezentarea informației cu privire la quantumul salariului lunar și a tuturor veniturilor de care dispune Oleg Holban. Însă, până la momentul adresării cu acțiune în instanță nu a primit răspuns.

Reclamanta a subliniat că Oleg Holban nu are alți copii la întreținere, decât copilul comun XXXXX.

A indicat că deși este destinată a satisface în primul rând nevoile alimentare ale copilului, obligația legală de întreținere a copilului, este mult mai complexă decât o simplă îndatorire alimentară, pentru că are menirea de a procura celui îndreptățit, resursele necesare împlinirii și a altor trebuințe, precum cele privind asigurarea unei instruiți corespunzătoare, a unei locuințe, a tratamentelor medicale, etc.

Având în vedere schimbarea stării materiale a pârâtului, reclamanta a considerat rezonabilă încasarea pensiei de întreținere a copilului minor în mărime de $\frac{1}{4}$ din salariu și alte venituri, dar nu a unei sume fixe care o dezavantajează vădit pe minora XXXXX.

Conform informației publice plasate pe site-ul oficial al Biroului național de Statistică, în luna august 2017 inflația anuală în lunile septembrie 2016 până în august 2017 a constituit 7,3 %, inclusiv pentru produse alimentare - 8,4%, mărfuri nealimentare - 4,9%, și servicii prestate populației - 8,6%, astfel, prețurile de consum în luna august 2017 față de luna august 2016 au înregistrat o tendință de creștere cu 7,3 la sută. În perioada de raport au fost înregistrate majorări ale prețurilor la diferite produse alimentare cum sunt: ouă de găină - cu 8,1%, castraveți - cu 5,8%, dovlecei - cu 5,3%, citrice - cu 1,7%, carne de porc - cu 1,4%, fructe exotice și ciuperci proaspete - cu câte 1,2%, smântână și brânză din lapte de vacă - cu câte 1,0%, carne de pasăre - cu 0,8%, unt țărănesc - cu 0,6%, miere de albine - cu 0,5%.

Cu referire la mărfurile nealimentare, reclamanta a menționat că în perioada de raport de către Biroul Național de Statistică au fost înregistrate creșteri mai semnificative de prețuri la combustibili - cu 3,1% (în special: carburanți - cu 4,1%, lemne pentru foc - cu 3,3%, cărbune de pământ - cu 0,7%), pantofi și ghete de cros pentru copii - cu 2,9% și respectiv 2,1%, accesorii pentru scris - cu 1,6%, confecții pentru copii - cu 0,9% (în special: pantaloni și fustițe pentru școală - cu câte 2,1%, cămăși, bluze, tricouri - cu 2,0%, sacouri, pulovere - cu 1,5%, costume - cu 1,4%, costume sportive - cu 1,3%).

Așadar, în situația în care prețurile la produsele alimentare, articolele de îmbrăcăminte, serviciile comunale ș.a. sunt în creștere cu fiecare lună, reclamanta a considerat că modificarea quantumului pensiei de întreținere, prin încasarea acesteia în proporție de $\frac{1}{4}$ din salariu și din alte venituri ale lui Oleg Holban, ar constitui o sumă adecvată pentru întreținerea copilului minor XXXXX, conform posibilităților reale și actuale ale pârâtului.

Pe parcursul judecării cauzei, reclamanta Margareta Holban a depus cerere de concretizare a acțiunii, în motivarea căreia a indicat că, la momentul semnării procesului-verbal de conciliere a părților din 18 octombrie 2016, a fost indusă în eroare de către Oleg Holban, care i-a comunicat că salariul său constituie 45 000 de lei, prezentându-i și un contract.

Ulterior, însă a aflat că Oleg Holban, care deține funcția de președinte al Comitetului de conducere al BC „EuroCreditBank” SA, dispune de un salariu lunar mult mai mare, care constituie aproximativ 120 000 de lei, totodată, acesta dispunând și de alte venituri, și anume încasează la anumite termene stabilite dividende/ beneficii financiare din activitatea băncii pe care o conduce.

Astfel, prin cererea de concretizare Margareta Holban a solicitat majorarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor XXXXX până la suma de 30 000 de lei lunar, începând cu data depunerii cererii în instanța de judecată (28 septembrie 2017) și până la atingerea majoratului copilului.

La 27 octombrie 2017, Oleg Holban a depus cerere de chemare în judecată împotriva Margaretei Holban cu privire la micșorarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că Margareta Holban folosește pensia alimentară, destinată creșterii și educației copilului comun, pentru necesități personale, în detrimentul și interesele copilului minor XXXXX.

A specificat că pensia de întreținere a copilului minor este utilizată pentru scopuri personale ale pârâtei, inclusiv și a rudelor ei, care se află în afara Republicii Moldova (a fiicei ei de 29 ani din prima căsătorie și a nepotului), fapt ce nu corespunde destinației plății pensiei de întreținere a copilului minor și este în contradicție cu Codul familiei.

În calitate sa de părinte, a afirmat că a achitat lunar pensia de întreținere a copilului minor.

Mai mult, a specificat că prin șantajul cu bani, pentru a obține întrevederi cu fiica sa, suplimentar la pensia de întreținere a copilului minor a mai dat pârâtei pentru întreținerea copilului o sumă considerabilă de bani lunar, a procurat fiicei haine, produse alimentare, a contribuit la dezvoltarea și educația fiicei, la ocupațiile ei cu dansuri, a plătit bona (dădaca) fiicei și multe altele.

În așa fel, Oleg Holban a susținut că a plătit pârâtei în mediu lunar circa de două ori mai mult decât suma stabilită ca pensie de întreținere a copilului minor.

A menționat că sumele plătite pârâtei în această perioadă sunt clasificate în mai multe categorii: a) pensia de întreținere a copilului minor plătită conform procesului-verbal de conciliere a părților din 18 octombrie 2016 (în mărime de 15 000 de lei), care este mai mare decât salariul mediu lunar pe economie (5 600 de lei) cu mai mult de 2,5 ori, a fost plătită în mod regulat, constituind suma de 255 000 de lei în perioada iunie 2016 - octombrie 2017; b) diverse - la propria sa dorință, și anume bona copilului minor în mediu lunar câte 4 000 de lei lunar; îmbrăcăminte și încălțăminte: 1500 - 2000 lei lunar (inclusiv cele procurate peste hotarele RM); produse alimentare și produse de igienă: 1 000 de lei lunar; asistență medicală: în total în această perioadă aproximativ 4 000 de lei pentru medicamente când a fost bolnava de viroze/ răceli, crize de pancreas, consultații la medici, investigații medicale, USG; educația copilului: achitarea grădiniței, apoi a școlii, cărți pentru școală și rechizite; distracții, jucării, cărți și alte; c) cheltuieli adiționale: cercurile de dans ale copilului: 350-375 lei lunar, haine, încălțăminte specială, turneele peste

hotare la concursuri: pentru Romania în 2016 - 700 lei românești (echivalentul a 170 euro) și 125 euro, în anul 2017 pentru turneu Romania - Ungaria - Cehia - Germania - 750 euro și 1200 coroane cehe etc., din care 700 de lei românești, 125 euro și 1200 coroane cehe, pe care Holban Margareta le-a solicitat spunând ca are nevoie de bani pentru diurnă.

A mai afirmat că Holban Margareta lunar insistă ca el să-i cumpere copilului haine și încălțăminte, pe care le dorește ea ca mama (trimitându-i pozele acestor obiecte), să-i achite copilului odihna la mare, odihna la tabără, să-i achite copilului dansurile și turneele în străinătate, să achite tot necesarul pentru școală, să procure produse alimentare și medicamente necesare pentru copil și alte necesități, cheltuieli ocazionale: pârâta a mai solicitat de la el sume considerabile de bani pentru alte scopuri, invocând diferite motive: pentru petrecerea zilei de naștere a copilului - 3000 lei (februarie 2017), odihna la mare împreună cu fiica ei de la prima căsătorie și nepotul - 830 de euro în Italia în anul 2016; 700 euro în Turcia (de facto în Ucraina) în 2017; pentru procurarea mobilei din străinătate pentru camera copilului la comandă din IKEA, Marea Britanie, în suma de 770 de lire sterline, în decembrie 2016, tabăra de vara pentru copii „Prospera” din or. Chișinău – 2 900 de lei, pentru a cumpăra haine și încălțăminte copilului din străinătate 5 000 de lei în iulie 2016, 5000 lei în aprilie 2017 etc., alți bani adiționali pe care pârâta i-a solicitat: 10 000 de lei, 1 250 euro, 1 750 de dolari SUA, 1 250 de lire sterline în august 2016, 50 000 de lei în ianuarie 2017 s.a.

Astfel, a susținut reclamantul că în total la capitolul cheltuieli, în perioada iunie 2016 - octombrie 2017, a plătit mai mult de 635 000 de lei, adică în mediu peste 37 000 lei lunar, cheltuieli pe care li-a suportat pentru a evita certurile și a obține întrevederi cu copilul său, situație care afectează mult situația sa financiară, lezându-i drepturile personale.

Reclamantul a susținut că făcând o analiză a mijloacelor financiare primite de pârâtă și a cheltuielilor efectuate (extraselor din conturile bancare, în special - de card din sistemul informațional de procesare a cardurilor, cu descrierea tranzacției pe carduri și adresa locului de tranzacționare pentru perioada 2016 - 2017) a ajuns la concluzia că pârâta, ca mamă, nu a contribuit cu nimic la întreținerea copilului, dar a utilizat pensia de întreținere a copilului minor contrar destinației acestei plăți și anume în scopuri personale – procurându-și haine, vizitând cafenele și restaurante, călătorind peste hotarele Republicii Moldova etc; pentru întreținerea fiicei din prima căsătorie și a familiei ei, care locuiesc în Marea Britanie, procurând-le haine și produse alimentare; pentru odihna rudelor - cazare la hotel „Gagarin” din or. Odessa.

A menționat că conform informațiilor statistice prezentate de Biroul Național de Statistică, publicate oficial, coșul minim de existență pentru o persoană în anul 2016 a fost de 1 799 de lei, iar salariul mediu lunar pe economie a fost în anul 2017 de 5 600 de lei.

În atare circumstanțe, reclamantul a conchis că utilizarea pensiei de întreținere a copilului minor în scopuri personale, fără a contribui personal la educația, buna creștere a fiicei, constituie o încălcare a obligației prevăzute de art. 62 Codul familiei.

Oleg Holban a solicitat micșorarea pensiei de întreținere a copilului minor XXXXX până la cuantumul salariului mediu lunar pe economie în vigoare în anul de gestiune – 6 000 de lei.

Prin încheierea din 03 octombrie 2018 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni cauzele civile sus-menționate au fost conexate într-un singur proces.

Prin hotărârea din 18 februarie 2019 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni acțiunea înaintată de Margareta Holban a fost respinsă, iar acțiunea înaintată de Oleg Holban a fost admisă parțial, cu modificarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor XXXXX, și s-a încasat de la Oleg Holban în beneficiul Margaretei Holban pensia de întreținere a copilului minor în cuantum de 6 150 de lei lunar, începând cu data rămânerii definitive a hotărârii și până la atingerea majoratului copilului.

La 21 februarie 2019, Margareta Holban a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, prin care a solicitat casarea acesteia.

Prin decizia din 08 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Margareta Holban și s-a menținut hotărârea din 18 februarie 2019 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni.

Pentru a decide astfel, instanța de apel, prin prisma art. 74-76, 110 Codul familiei, a considerat ca neîntemeiate argumentele apelantei, concluzionând în sensul menținerii soluției primei instanțe.

Colegiul civil a învederat că Codul familiei permite stabilirea pensiei de întreținere în sumă bănească fixă în cazul în care încasarea pensiei de întreținere sub forma unei cote din salariu și/ sau alte venituri lezează substanțial interesele uneia dintre părți.

La caz, ținând cont de veniturile obținute de intimat, Colegiul a relevat că încasarea pensiei de întreținere sub forma unei cote din salariu și/ sau alte venituri va duce la îmbogățirea apelantei fără justă cauză din contul intimatului și va leza substanțial drepturile și interesele acestuia. Cu atât mai mult că reclamanta Margareta Holban a solicitat expres stabilirea pensiei de întreținere în sumă bănească fixă.

În acest context, Colegiul a remarcat faptul că prin prisma legislației interne și a tratatelor internaționale, părinții sunt obligați să asigure copilului un nivel de viață suficient pentru dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală și socială, să creeze condiții de viață necesare dezvoltării copilului.

Totodată, a menționat că ambii părinți sunt obligați să contribuie la întreținerea copilului în egală măsură. Or, conform art. 58 alin. (1) din Codul familiei, părinții au drepturi și obligații egale față de copii, indiferent de faptul dacă copiii sunt născuți în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinții sau separat.

Astfel, Colegiul a conchis că suma pretinsă de apelantă cu titlu de pensie de întreținere (30 000 de lei), cât și cea convenită prin procesul-verbal de conciliere (15 000 de lei) este exagerată și depășește considerabil necesitățile unui copil cu vârsta de 9 ani, mai ales că obligația de întreținere aparține ambilor părinți, tatăl copilului fiind obligat să suporte doar jumătate din cheltuielile de întreținere a copilului, cealaltă parte a cheltuielilor fiind pusă pe seama mamei.

În această ordine de idei, Colegiul a menționat că instanța de fond corect a constatat că Margareta Holban nu a reușit să demonstreze faptul că suma de 15 000 de lei este insuficientă pentru a asigura copilului un nivel de viață decent. Totodată, situația financiară favorabilă a unui părinte nu constituie un motiv pentru a asigura copilului o viață de lux. Or, încasarea pensiei de întreținere într-un cuantum ce depășește necesitățile reale ale copilului va elibera celălalt părinte de obligația de întreținere, fapt ce contravine prevederilor Codului familiei.

Pornind de la aceste raționamente, Colegiul a considerat că instanța de fond întemeiat a respins acțiunea înaintată de Margareta Holban și a admis acțiunea înaintată de Oleg Holban, dispunând micșorarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor până la suma de 6 150 de lei lunar, ținând cont de datele Biroului Național de Statistică și Hotărârea Guvernului nr. 54 din 17 ianuarie 2018 cu privire la aprobarea cuantumului salariului mediu lunar pe economie prognozat pentru anul 2018. Or, în opinia Colegiului, această sumă este suficientă pentru a crea copilului condițiile necesare pentru dezvoltare și a-i asigura un nivel de trai decent.

Totodată, instanța de apel a reținut că Oleg Holban a reușit să demonstreze faptul că a fost și este dispus să suporte și alte cheltuieli, achitând cu regularitate sume suplimentare impunătoare.

În cumulul celor expuse, Colegiul a conchis că apelanta nu a prezentat argumente verosimile și admisibile în combaterea soluției adoptate de prima instanță. Or, argumentele apelului se combat prin constatările faptice descrise, raportate la prevederile legale incidente speței. Astfel, în lipsa unor argumente coerente și convingătoare, precum și a unui suport probator de natură să răstoarne soluția adoptată pe caz, Colegiul a concluzionat că instanța de fond a elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, a oferit apreciere justă probelor administrate și a aplicat corect normele de drept material și procedural, hotărârea fiind în concordanță cu art. 239-240 din Codul de procedură civilă.

La 19 decembrie 2019, Margareta Holban a declarat recurs, prin care a solicitat, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu adoptarea unei noi hotărâri prin care a admite integral cererea de chemare în judecată depusă de Margareta Holban și a respinge acțiunea înaintată de Oleg Holban.

În motivarea recursului a invocat că instanțele de judecată au apreciat arbitrar probele prezentate, ceea ce a dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale a copilului minor.

De altfel, a specificat că instanța de apel la adoptarea soluției nu a reținut că tatăl copilului minor are venituri mari, ceea ce nu impune ca copilul să fie impus a primi pensie de întreținere în suma de 6 000 de lei, deoarece așa prevede legislația în vigoare.

În contextul prevederilor art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 08 octombrie 2019.

Materialele cauzei atestă expedierea participanților la proces a copiei deciziei motivate prin scrisoarea de însoțire din 04 noiembrie 2019 (f.d. 204, Vol. III), or, la actele cauzei nu se regăsește dovada de recepționare a acesteia de către recurentă.

Astfel, recursul declarat la 19 decembrie 2019, este în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 20 ianuarie 2020, prin scrisoarea de însoțire nr. 2ra-303/20, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului copia cererii de recurs cu înștiințarea

despre necesitatea depunerii referinței timp de o lună de la data recepționării (f.d. 213, Vol. III).

Conform avizelor de recepție, copia recursului a fost recepționată la 22 ianuarie 2020 de către recurent (f.d. 215, Vol. III) și la 05 februarie 2020 a depus referință, prin care a solicitat respingerea recursului ca inadmisibil (f.d. 216-219, Vol. III).

Prin încheierea din 04 martie 2020 a Curții Supreme de Justiție recursul declarat de Margareta Holban a fost considerat admisibil și a fost fixat spre examinare într-un complet de 5 judecători, în vederea examinării fondului recursului.

În conformitate cu articolele 441 și 444 din Codul de procedură civilă, recursurile s-au examinat de un complet de 5 judecători, fără înștiințarea participanților la proces, însă data și ora ședinței a fost plasată pe pagina web a Curții Supreme de Justiție. Astfel, Colegiul a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs și referință au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate. Totodată, toate punctele de drept care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod adecvat pe baza înscrisurilor prezente la dosar. În esență, recurenta și intimatul au avut posibilitate să își prezinte poziția în scris și să răspundă la concluziile părții adverse.

Verificând decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că se impune admiterea recursului cu casarea deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al recurenteii, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea cauza Garda Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag. 26; Moreira Ferreira vs Portugalia (nr. 2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, parag. 84, 98).

În vederea respectării articolului 432 alin. (5) din Codul de procedură civilă, Colegiul lărgit nu a identificat niciun indiciu care, la prima vedere, ar putea ridica probleme de drept specificate la alin. (3) din articolul citat. Mai mult, recurenta nu a prezentat obiecții în privința acestui aspect procedural.

Esența articolelor 432 și 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă oferă instanței de recurs competența de a efectua un control al legalității deciziei atacate, nu și a temeiniciei acesteia. Astfel, se vor reține circumstanțele de fapt, privite în ansamblu, care au fost prezentate de părți și stabilite de instanțele de judecată în fazele procesual anterioare, cu excepția situației în care constatările lor pot fi considerate arbitrare sau vădit nerezonabile.

În debut, Colegiul atestă că Margareta Holban înaintînd acțiune, concretizată pe parcurs, împotriva lui Oleg Holban a solicitat majorarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor XXXXX până la suma de 30 000 de lei lunar, începînd cu data depunerii cererii în instanța de judecată (28 septembrie 2017) și până la atingerea majoratului copilului.

Totodată, Oleg Holban înaintînd acțiune împotriva Margaretei Holban a solicitat micșorarea pensiei de întreținere a copilului minor XXXXX până la cuantumul salariului mediu lunar pe economie în vigoare în anul de gestiune de 6 000 de lei.

Fiind investită cu examinarea cauzei, prima instanță a prin hotărârea din 18 februarie 2019 a respins acțiunea înaintată de Margareta Holban, a admis parțial acțiunea înaintată de Oleg Holban și a modificata cuantumul pensiei de întreținere a copilului minor XXXXX, prin încasarea de la Oleg Holban în beneficiul Margaretei Holban a pensiei de întreținere a copilului minor în cuantum de 6 150 de lei lunar, începînd cu data rămînerii definitive a hotărârii și până la atingerea majoratului copilului.

Verificînd legalitatea și temeinicia hotărîrii primei instanțe, prin decizia din 08 octombrie 2019, Curtea de Apel Chișinău a respins apelul declarat de Margareta Holban și a menținut hotărârea din 18 februarie 2019 a Judecătorei Hîncești, sediul Ialoveni.

În conformitate cu art. 118 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În sensul art. 130 alin. (2) - (4) Cod de procedură civilă, nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei. Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

În concordanță cu art. 239 Cod de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În conformitate cu art. 241 alin. (5), (6) Cod de procedură civilă, în motivare se indică: circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța. Dispozitivul cuprinde concluzia instanței judecătorești privind admiterea sau respingerea integrală sau parțială a acțiunii, repartizarea cheltuielilor de judecată, calea și termenul de atac al hotărârii.

Art. 373 alin. (1) - (3) Cod de procedură civilă, stabilește că instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către

participanții la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanța de apel se pronunță în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanță.

De altfel, în conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia instanței de apel a fost adoptată cu încălcarea normelor de drept procedural și material, prin ce se impune casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare în următoarele circumstanțe.

Deci, în cadrul derulării procesului judiciar s-a constatat că Oleg Holban a fost căsătorit cu Margareta Holban, or, căsătoria a fost desfăcută la 19 august 2016.

De altfel, se reține că în căsătorie, la XXXXX s-a născut copilul comun XXXXX.

La desfacerea căsătoriei, instanța de judecată a determinat domiciliul copilului minor cu mama, Margareta Holban. Totodată, s-a dispus încasarea din contul lui Oleg Holban a pensiei de întreținere pentru copilul minor în mărime de $\frac{1}{4}$ din salariu și/ sau din alte venituri, începând cu 31 mai 2016 și până la atingerea majoratului copilului.

Actele cauzei mai denotă că la 18 octombrie 2016, între Oleg Holban și Margareta Holban a fost semnat procesul-verbal de conciliere, prin care primul s-a obligat să achite lunar în contul pensiei de întreținere pentru copilul lor minor suma de 15 000 de lei, în loc de $\frac{1}{4}$ din salariu și/ sau din alte venituri ale sale.

Nefiind de acord cu suma menționată supra, Margareta Holban s-a adresat cu acțiune, concretizată pe parcurs, prin care a solicitat majorarea cuantumului pensiei de întreținere de la suma de 15 000 de lei până la suma de 30 000 de lei, iar Oleg Holban s-a dresat a acțiune de micșorare a cuantumului sumei pensiei de întreținere de la suma de 15 000 de lei până la suma de 6 000 de lei.

Conform art. 75, alin. (1)-(2) Codul familiei, pensia de întreținere pentru copilul minor se încasează din salariul și/sau din alte venituri ale părinților în mărime de $\frac{1}{4}$ – pentru un copil, $\frac{1}{3}$ – pentru 2 copii și $\frac{1}{2}$ – pentru 3 și mai mulți copii. Cuantumul cotelor stabilite la alin.(1) poate fi micșorat sau majorat de instanța judecătorească, ținându-se cont de starea materială și familială a părinților, de alte circumstanțe importante.

Art. 76, alin. (1) Codul familiei , stabilește că în cazurile când părintele care datorează întreținere copilului său are un salariu și/sau alte venituri neregulate sau fluctuabile ori primește salariu și/sau alte venituri, total sau parțial, în natură, ori nu are un salariu și/sau alte venituri, precum și în alte cazuri când, din anumite motive, încasarea pensiei de întreținere, sub forma unei cote din salariu și/sau alte venituri, este imposibilă, dificilă sau lezează substanțial interesele uneia dintre părți, instanța judecătorească poate să stabilească cuantumul pensiei de întreținere într-o sumă bănească fixă plătită lunar sau, concomitent, într-o sumă bănească fixă și sub forma unei cote din salariu și/sau alte venituri conform art.75.

Colegiul reiterează că instanța de apel a concluzionat în sensul menținerii hotărârii primei instanțe, prin care a fost micșorată pensia de întreținere a copilului minor de la suma de 15 000 de lei lunar până la suma de 6 150 de lei lunar.

Or, instanța de recurs ține să menționeze că la adoptarea soluției instanțele de judecată au aplicat eronat normele materiale, precum și nu au interpretat eronat normele de drept material, în cazul în care acțiunile înaintate au ca obiect modificarea pensiei de întreținere a copilului minor.

Așadar, conform art. 110 din Codul familiei, în cazul în care starea materială sau familială a uneia dintre părți s-a schimbat, instanța judecătorească, luând în considerare și alte circumstanțe importante ale părților, este în drept, la cererea oricăreia dintre ele, să modifice cuantumul pensiei de întreținere sau să-l scutească pe debitorul întreținerii de plata acesteia.

Reieșind din norma precitată, Colegiul menționează că instanțele de judecată nu au motivat în ce mod s-a schimbat starea materială a lui Oleg Holban pentru a concluziona în sensul modificării cuantumul pensiei de întreținere a copilului minor în sensul micșorării acesteia, or, în speță, cuantumul pensiei de întreținere a copilului minor urma a fi modificată în cazul în care situația materială a acestuia se înrăutățea.

La caz, Colegiul menționează că actele cauzei nu atestă o înrăutățire a situației financiare a lui Oleg Holban pentru a permite, în sensul art. 110 Codul familiei, modificarea pensiei de întreținere a copilului minor în sensul micșorării.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia instanței de apel a fost adoptată arbitrar, fără o apreciere a argumentelor și probelor invocate de apelantă și intimat în coroborare cu cumulul de probe prezent la dosar, iar faptul dat indică incontestabil la încălcarea de către instanța de apel a normelor de drept procedural, precum și la examinarea superficială și evazivă atât a apelului, cât și a cauzei deduse judecării, fără a fi verificată, în condițiile legii, legalitatea hotărârii contestate.

În atare condiții, instanța ierarhic inferioară avea obligația rezultând din prevederile art. 373 alin. (2) Cod de procedură civilă, de a da un răspuns cert referitor la relevanța unui înscris sau altuia. Or, instanța de judecată este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele, rezultând din prevederile art. 130 alin. (4) Cod de procedură civilă.

În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6 § 1 CEDO (cauza Hiro Balani vs. Spania, 1994). CEDO reiterează că, deși articolul 6 § 1 obligă instanțele să își motiveze hotărârile, acesta nu poate fi interpretat ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk împotriva Țărilor de Jos, 19 aprilie 1994, pct. 61, seria A nr. 288). Instanțele trebuie să răspundă la argumentele esențiale ale părților, dar măsura în care se aplică această obligație poate varia în funcție de natura hotărârii și, prin urmare, trebuie apreciată în baza circumstanțelor cauzei (Hiro Balani împotriva Spaniei, 9 decembrie 1994, pct. 27).

Tot aici, este de menționat că în cadrul soluționării cauzei, probele din dosar se cercetează doar în ansamblul și în interconexiunea acestora, or, instanța de judecată este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor

probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

Mai mult, în conformitate art. 390 alin. (1) lit. e), f) Cod de procedură civilă, decizia instanței de apel trebuie să conțină motivele concluziilor instanței de apel și referirea la legea guvernantă și concluziile instanței de apel în urma examinării apelului.

Or, în sensul art. 6 CEDO, instanțele de judecată trebuie să indice, cu suficientă claritate, motivele pe care se întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, noțiunile ce implică o apreciere a faptelor supuse examinării. CEDO, în cauza *Suominen vs. Finlanda*, a reținut că „... o funcție a unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Mai mult ca atât, o hotărâre motivată oferă părții posibilitatea să o conteste, precum și posibilitatea de a revedea decizia de către instanța de recurs. Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public a administrării justiției”.

Totodată, în cauza *Van de Hurk v. Olandei*, hotărârea din 19 aprilie 1994, și cauza *Dulaurans v. Franței*, Hotărârea din 21 martie 2000, paragraful 33, CEDO a statuat că dreptul la un proces echitabil nu poate fi considerat efectiv decât dacă cererile și observațiile părților sunt într-adevăr „auzite”, adică examinate conform normelor de procedură de către tribunalul sesizat.

Altfel spus, art. 6 impune „tribunalului” obligația de a proceda la o examinare efectivă a mijloacelor, argumentelor și al elementelor de probă ale părților, cel puțin pentru a le aprecia relevanța”. CEDO nu își propune să garanteze drepturi teoretice sau iluzorii, ci drepturi concrete și efective (cauza *Artico v. Italiei*, Hotărârea din 13 mai 1980, seria A nr. 37, p. 16, paragraful 33).

Prin urmare, instanța de apel nu și-a executat în deplină măsură obligația legală de a motiva hotărârea adoptată.

Dreptul de a fi auzit, prin urmare, a fost încălcat, or dreptul în cauză include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse, ceea ce nu a fost îndeplinit de instanța de apel.

În consecință, Colegiul, verificând conținutul deciziei contestate, în raport cu materialele dosarului, argumentele invocate în recurs, conchide că instanța de apel, s-a referit în mod declarativ la normele dreptului material pe care le-a considerat aplicabile speței, fără să se expună asupra circumstanțelor concrete ale cauzei și probelor administrate în cadrul judecării cauzei pe care se întemeiază concluziile privitoare la aceste circumstanțe și fără a indica motivele pentru care anumite argumente invocate de părți nu au fost reținute, nefiind nici supuse aprecierii.

Este de menționat că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți.

Mai mult, hotărârea trebuie să se fondeze pe lege, trebuie să rezolve, într-o manieră certă, explicit sau implicit, toate cererile invocate de părți, conform principiului nr. 6 al Recomandării nr. 5 din 1984, adoptată la de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei, privind principiile de procedură civilă menite pentru ameliorarea funcționării justiției, ceea ce în speță lipsește.

Or, în sensul principiului procesului echitabil, garantat de art. 6 CEDO, motivarea hotărârilor este o garanție pentru părți că cererile lor au fost analizate cu atenție și oferă posibilitatea exercitării controlului judiciar.

Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept care i-au format convingerea, în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară și simplă, precisă, concisă și fermă, să aibă putere de convingere. Nemotivarea hotărârii sau o motivare necorespunzătoare vor atrage casarea ei.

Din considerentele menționate, pornind de la faptul că această eroare admisă la judecarea cauzei în instanța ierarhic inferioară nu poate fi corectată de instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul și a casa integral decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel, pentru a concluziona sub aspectul temeiniciei/ netemeiniciei acțiunilor, urmează să verifice cerințele prin prisma argumentelor și probelor atât a părții reclamante, cât și a părții pârâte, rezultând din prevederile art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, conform cărora instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege, ca în consecință soluția adoptată să fie certă și coerentă. Caracterul peremptoriu al concluziei instanței de judecată, urmează a fi stabilit în coraport cu circumstanțele cauzei, probele administrate și cercetate și normele de drept material aplicabile raportului litigios.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) și alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Margareta Holban.

Se casează integral decizia din 08 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Margareta Holban împotriva lui Oleg Holban cu privire la majorarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor, și la cererea de chemare în judecată depusă de Oleg Holban împotriva Margaretei Holban cu privire la micșorarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu

Galina Stratulat